
 Ajuntament de Barcelona	Consell Municipal de Benestar Social	Curs 2021-2022
	Grup de Treball Igualtat d'Oportunitats en la Infància	23/02/2022
		9:30 a 11.30

La realitat de les famílies monomarentals en la cura dels seus fills i filles

3a SESSIÓ DE TREBALL: ACTA DE REUNIÓ

Persones assistents	Confirmats:	
	1. Albert Frago	Col·legi de treball Social de Catalunya
	2. M ^a Paz Ardiaca	Dep.Atenció Social a família i infància
	3. Olga Juarez	Cap Servei Salut Comunitària. ASP Barcelona
	4. Maria Salvador	Tècnica Salut Comunitària. ASP Barcelona
	5. Elisabet Serra	Fundació Bancària "La Caixa"
	6. Yolanda Burgueño	Fundació Trinijove-Centre obert Neus Puig
	7. Carme Calafat	Ass. Benestar i Desenvolupament ABD
	8. Marc Borràs	Grup Municipal ERC
	9. Loli Aguilar	Càritas Diocesana de Barcelona
	10. Jose Fernàndez	Expert
	11. Prudenci Gatell Cos	Consorti Serveis Socials de Barcelona
	12. Laura Martí	Federació Catalana de Voluntariat
	13. Ana Montolio	Dep. Promoció Infància Ajuntament Bcn
	14. Laura Sabaté	Fundació FC Barcelona
	15. Ariadna Garcia	Fundació FC Barcelona
	16. Ester Morillas	Fundació FC Barcelona
	17. M ^a José García	Casal dels Infants del Raval
	18. Emilie Rivas	Save the Children
	19. Jose A. Ruiz	Plataforma Infància de Catalunya-PINCAT
	20. Adrià Jurado	Representant Xarxa Centres Oberts
	21. Noemí Expósito	Fundació Comtal
	22. Pilar Aldea	Sindicatura de Greuges de Barcelona
	23. Eva Pino	UGT Catalunya
	24. Laia Pineda Rüegg	Co-cordinadora GT Infància
	25. Claudia Vallvé	Co-cordinadora GT Infància
26. Gina Grifoll	Secretaria tècnica CMBS	

 Ajuntament de Barcelona	Consell Municipal de Benestar Social	Curs 2021-2022
	Grup de Treball Igualtat d'Oportunitats en la Infància	23/02/2022
		9:30 a 11.30

	<p>S'excusen:</p> <p>Manel Enrubia Societat Catalana Pediatria.Secció AP</p> <p>Sandra Escapa Regidora Infància,Joventut,Persones Grans</p> <p>Immaculada Espejo Dir.serveis a persones i territori.Dte 9barris</p> <p>Monica Algueró Col·legi Oficial Psicologia de Catalunya</p> <p>Clara García Suara Cooperativa</p> <p>Assistència per invitació:</p> <p>Marta Ripoll Barcelona Cuida – Ponent</p> <p>Sonia Ruiz Direcció serveis gènere i temps</p> <p>Veronica Santoro Direcció serveis gènere i temps</p> <p>Bàrbara Carboni Famílies monoparentals</p> <p>Núria Salas Foment de ciutat</p> <p>S'excusen:</p> <p>Pepeta Cabiscol Cap Servei persones amb discapacitat (gf)</p> <p>Joan Trullas Dte Sarrià-Sant Gervasi (grup families)</p>
Documentació aportada	<p>Presentació</p> <p>Què ens diuen les dades? Informació sobre la realitat de les famílies monoparentals. <u>Laia Pineda</u>. Coordinadora del grup de treball d'igualtat d'oportunitats en la infància.</p> <p>Presentació</p> <p>Programa Espai d'Informació i Orientació Barcelona Cuida</p> <p>Vídeos sobre Diversitat Familiar, maternitat/Paternitat</p> <p>https://www.ccma.cat/tv3/alcanta/el-documental/familia-no-nuclear/vi-deo/5955111/</p> <p>https://copaping.com/es/</p> <p>https://www.youtube.com/watch?v=S-KcxdxJ6cw</p> <p>Vídeos sobre Salut materno filial, Embaràs, postpart,criança.</p> <p>https://www.youtube.com/watch?v=U8Jb5XYlkrM</p> <p>https://faros.hsjdbcn.org/ca/articulo/fetus-pot-escoltar-aprendre-sent-abans-neixer</p> <p>https://beteve.cat/societat/ong-joves-embarassades/</p> <p>Vídeos sobre Xarxa i Ecosistemes de mares</p> <p>https://www.youtube.com/watch?v=MFB6ndiUbuw</p> <p>https://www.youtube.com/watch?v=Dm8q1Nm2UUs</p>

 Ajuntament de Barcelona	Consell Municipal de Benestar Social	Curs 2021-2022
	Grup de Treball Igualtat d'Oportunitats en la Infància	23/02/2022
		9:30 a 11.30

Ordre del dia:

1. Laia Pineda. Què ens diuen les dades
2. Marta Ripoll: Maternitat i criança en llars monomarentals i monoparentals
 - Marc general: Diversitat Familiar, maternitat/Paternitat.
 - Salut materno filial, Embaràs, postpart,criança.
 - Xarxa i Ecosistemes de mares
3. L'experiència de les entitats
4. Tancament i properes passes

Desenvolupament de la reunió:

1. Què ens diuen les dades

No disposem d'enquestes específiques per conèixer la realitat de les famílies monoparentals

Les úniques dades que disposem són dades de registre, enquestes periòdiques a tota la població i recerques específiques.

Algunes dades clau:

- 2 de cada 10 llars de la ciutat hi viuen infants i adolescents (en 151.524 de les 660.063 totals). I en 1 de cada 10 d'aquestes 151.524 llars hi viu una sola persona adulta (en i podem inferir que són llars monoparentals: el 12,8% que representen unes 19.395 llars aproximadament. I d'aquestes, la gran majoria són encapçalades per dones (el 10,5% del total, unes 15.910 llars, per només 427 encapçalades per homes).
- La tendència en l'evolució d'aquestes llars és bastant estable. I si es veu algun canvi és un lleuger increment de les tipologies d'altres llars, on es barregen diferents casuístiques.
- Per districtes el repartiment de les llars monoparentals és força homogeni. Eixample, Les Corts, Sarrià Sant Gervasi o Gràcia tenen lleugerament més llars monoparentals
- Segons un estudi realitzat per l'ASBP a nivell de l'Estat Espanyol es veu que la monomarentalitat no és d'entrada una variable de risc sinó que esdevé de risc quan es creua amb altres casuístiques, i les llars amb feines més manuals, i generalment menys salaris i pitjors condicions laborals, hi ha major prevalença de mala salut autopercebuda, risc de patir malaltia crònica o de dormir menys de 6 hores. I la comparació entre períodes de crisi i pre-crisi només es veuen diferències en les mares amb feines manuals
- A nivell de Barcelona, el gruix de famílies perceptores del fons 0-16 el nombre de llars monomarentals que perceben aquest fons han anat creixent – en termes absoluts estable, en termes relatius, creix

 Ajuntament de Barcelona	Consell Municipal de Benestar Social	Curs 2021-2022
	Grup de Treball Igualtat d'Oportunitats en la Infància	23/02/2022
		9:30 a 11.30

2. Maternitat i criança en llars monomarentals i monoparentals

Marc general: Diversitat Familiar, maternitat/Paternitat.

- Importància de distingir models de criança (fill desitjat o no desitjat, situació de monomarentalitat o monoparentalitat volguda o no volguda,...)
- La monomarentalitat és molt àmplia, i les maneres de comprendre un fill també són molt àmplies.
- Per això és important la comunicació inicial per part dels professionals, que permeti identificar quina és la situació de cada família, sense idees preconcebudes o judicis previs.
- Cal tenir en compte també que, de vegades aquesta comunicació inicial no és fàcil. La monomarentalitat o la monoparental implica un model de família i un projecte de vida diferent a l'estandard o a l'esperat, i això no sempre és fàcil de compartir.
- Una mirada de salut, social i comunitària és fonamental per prevenir posteriors problemes de violència, salut mental per acompanyar les mares a construir el vincle amb l'infant

Salut materno filial, embaràs, postpart, criança.

- L'acompanyament inicial, per part dels i les professionals **des del moment de l'embaràs**, és fonamental. És un moment crític, que és complicat viure en solitari. Per això, és fonamental aconseguir acompanyar les mares en aquests primers moments de vida, que la mare pugui estar amb el seu nadó, acompanyada, amb les necessitats bàsiques cobertes. Això pot permetre que aquests moments no siguin tan estressants. Si aquest acompanyament no existeix es crea un sobre-esforç, un nivell d'estrès molt alt.
- La necessitat de ser acompanyada pot no ser evident. Potser com a mare, no veus aquesta necessitat d'acompanyament perquè fins que has tingut el fill o filla has estat una persona autònoma. Però la soledat de l'adult que cria sol al seu infant és molt gran, i és un canvi molt fort a nivell mental. També és un canvi de com et situes en la relació amb els professionals.
- En aquesta etapa hi ha **molta mancança d'informació**. Saber on cal anar a cercar informació, quins recursos existeixen pot facilitar molt la vida de les persones en aquestes situacions.
- Tota família té unes mancances i unes forteses, i els professionals els han de fer és donar un acompanyament i un suport per que aquestes famílies puguin fer el seu projecte de vida. Per tant, cal abordar la **informació i l'acompanyament dels professionals, amb una mirada no intrusiva**. Aquesta mirada és essencial, perquè moltes vegades les mares tenen por (que els jutgin, que els treguin el seu fill, etc).
- Cal també un **treball multidisciplinari**, que combini la mirada social, la sanitària i la comunitària.

 Ajuntament de Barcelona	Consell Municipal de Benestar Social	Curs 2021-2022
	Grup de Treball Igualtat d'Oportunitats en la Infància	23/02/2022
		9:30 a 11.30

Xarxa i Ecosistemes de mares

- Enfortir les xarxes de mares amb projectes comunitaris, grups de criança acompanyats o autogestionats
- Facilitar el tema de l'habitatge

3. L'experiència de les entitats

AEI Raval. Adrià Jurado

Detecció:

- De totes els casos que atenen de famílies monomarentals un 7% és per separació de mutu acord, el 28% per violència de gènere, el 54% per separació per omissió de l'altre progenitor, i l' 11% no contesta.
- La criança recau en les mares
- Alerta amb els rols dels fills grans, que fan de pares/mares
- Manca de xarxes de suport
- Dificultat per tenir un oci saludable
- Dificultat d'accedir a una feina. Problemes de conciliació
- Falta d'espais emocionals per gestionar situacions complexes. Cal tenir espais on parlar de situacions complexes
- Violència econòmica i manca d'ajuts

Necessitats

- Que les mares puguin explicar la situació als seus fills i filles
- Protegir als infants i joves que assumeixen rols de cuidadors
- Falta d'arrelament i sentiment de pertinença dins un context – els serveis estan ubicats en llocs diferents i no estan unificats
- Dificultat de que les mares disposin d'espais de cura
- Suport econòmic i psicològic
- Protocol per evitar la revictimització

Dificultats afegides

- Ser dona
- Estar en una situació administrativa irregular
- Salut mental o malaltia crònica
- Manca de suport per part de la família

 Ajuntament de Barcelona	Consell Municipal de Benestar Social	Curs 2021-2022
	Grup de Treball Igualtat d'Oportunitats en la Infància	23/02/2022
		9:30 a 11.30

- Dificultat idiomàtica
- Accés a la tecnologia

Propostes

- Establir projectes que tinguin com a objectiu les xarxes de suport mutu entre mares que hagin viscut aquesta vivència
- Crear grups d'acompanyament emocional
- Promoure suport terapèutic emocional
- Desenvolupar una xarxa d'espais familiars més àmplia, on es puguin treballar les habilitats, combatre situacions d'aïllament i soledat...
- Accessibilitat a suports de l'administració de manera automàtica, amb llindars d'ingressos diferents als que hi ha actualment com a mode d'acció positiva (carnet de "família monomarental")

Casal d'infants del Raval. Maria José Garcia

Necessitats detectades:

- El Casal d'infants del Raval esta atenent actualment unes 400 famílies al Raval. D'aquestes, un 30% són famílies monomarentals (més de 100 famílies). Totes encapçalades per dones. No hi ha cap encapçalada per homes
- El que comenten les famílies és la gran dificultat per tirar endavant: conciliació, dependència d'altres persones, xarxa de suport insuficient, càrrega emocional, dificultats d'accés a l'habitatge, problemes econòmics greus i ingressos molt baixos, vida en cases compartides o habitacions rellogades, etc
- Les situacions a les que dona resposta el Casal són majoritàriament sobrevingudes, per omisió o desaparició del cònjuge
- Un dels principals problemes és el poc reconeixement del títol de família monomarental: dificultat per accedir (si no tenen tots els papers en regla no es pot obtenir, moltes no tenen els papers de separació...). També es constata la diferència entre el títol de família monomarental i família nombrosa (hi ha un abisme a nivell d'ajuts)
- Un altre problema és la criminalització d'aquest tipus de famílies, per part de molts agents, i professionals (p.ex. professorat de les escoles públiques que diuen a les dones que han de passar més temps amb els seus fills i filles, quan aquestes mares no poden dedicar temps als fills perquè estan treballant, dones que van a fer el passaport dels fills i no el poden obtenir perquè no van acompanyades del pare, persones que han sol·licitat l'ingrés mínim vital i se'ls demana el conveni de separació quan el pare està desaparegut i l'administració amb la seva quadratura està demanant-li alguna cosa que no pot aportar....)

Propostes:

- Cal l'aprovació d'una llei de famílies monoparentals. Perquè a nivell estatal aquestes famílies no estan reconegudes com a tals. Una família vídua, pot treure el títol de

 Ajuntament de Barcelona	Consell Municipal de Benestar Social	Curs 2021-2022
	Grup de Treball Igualtat d'Oportunitats en la Infància	23/02/2022
		9:30 a 11.30

monoparental i nombrosa. En canvi una dona sola amb els seus fills només té el títol de família monoparental.

- Més protecció social i més beneficis fiscals
- Una oficina d'acompanyament jurídic a aquest tipus de famílies, per garantir els drets dels infants. Dones a la que tenen un mínim sou ja no tenen dret a un acompanyament jurídic gratuït – i si han de reclamar aliments... han de contractar elles a un advocat.
- Equiparar els drets de les famílies nombroses i les monomarentals (bonificació per a la universitat a les famílies nombroses és per a tothom, en les monomarentals és en funció d'ingressos, expedició de DNI o passaport, reducció d'IBI i subministres a la llar, tiquets de tren o avió, beneficis fiscals a les empreses que contractin dones que encapçalin famílies monomarentals...)
- Serveis, projectes i recursos on es potenciï aquesta xarxa de suport entre aquestes famílies.

Associació Benestar i Desenvolupament ABD. Marta Calafat

Necessitats:

- ABD Acompanya a dones soles davant situació de criança. Actualment s'està acompanyant a unes 160 dones de les quals el 60% són dones que afronten soles la criança dels seus fills/es
- El fet de tirar endavant una criança sola no és el que posa les llars monomarentals en situació de dificultat de risc, sinó que és un sumatori de dificultats vinculades a la immigració, i altres dificultats afegides
- Els temes que més impacten són l'habitatge i el treball. Sobre tot en un primer moment, d'embaràs i primers anys de vida. Molt poques llars disposen d'una situació de vivenda pròpia i han de compartir espai amb altres, amb espais molt reduïts, amb situacions de poca confiança i fins i tot situacions de perill. Sovint, quan es queden embarassades no les deixen quedar-se en els pisos, o quan el nadó es fa grans es generen problemes d'espai i les fan fora de l'habitatge.
- Una altra situació molt complexa és la de les dones amb situació irregular que acaben vivint situacions injustes i estranyes.
- En relació als temes laborals, moltes treballen en un mercat laboral submergit, i quan es queden embarassades no poden continuar amb la feina i la perden. També hi ha molta precarietat entre les dones que treballen, amb salaris molt baixos, vivint en règim intern al domicili al que treballen, etc.
- En tota aquesta situació l'impacte emocional i d'estrès es molt alt. I per això estar disponibles per als fills i filles, i fer-se'n càrrec és molt difícil.
- A més, sovint aquests embarassos no són buscats ni planificats, o el pare desapareix. Quan passa això, tot el tema de documentació és un gran problema i el sistema dificulta aconseguir recursos o ajuts, perquè el pare està desaparegut, en altre país i no es poden presentar els papers que demana l'administració. Una dona vídua té unes prestacions que

 Ajuntament de Barcelona	Consell Municipal de Benestar Social	Curs 2021-2022
	Grup de Treball Igualtat d'Oportunitats en la Infància	23/02/2022
		9:30 a 11.30

moltes mares monomarentals amb el pare absent no poden tirar endavant per problemes de tràmits administratius.

- En aquestes llars, la xarxa de suport és molt reduïda, és complicada i no disposen de gaires elements per poder tenir suports ni formals ni informals.

Propostes:

- Habitatge – disposar de vivenda i accés per facilitar un lloc on transitar amb una mica de calma per tot aquest procés, perquè s'han de fer malabars molt complicats i per tenir aquesta disponibilitat emocional i educativa, i de poder treballar.
- Acompanyament i creació de xarxes de veïns i veïnes.

Càritas. Loli Aguilar

- Segons l'informe Foessa – evolució de la cohesió social actualment hi ha 2.257 famílies ateses per Càritas a Barcelona i un 37% estan en situació irregular.
- Això diu molt de la realitat d'aquest col·lectiu. Moltes són dones que venen amb un projecte migratori, busquen un futur per als seus fills que als seus països no els podran donar. Després es troben en una situació en què la parella desapareix i es troben soles, sense xarxa de suport, en un país que no és el seu, amb fills en el país d'origen, etc..
- Aquestes dones no tenen papers i no poden treballar i viuen situacions econòmiques molt precàries: no tenen ingressos per cobrir les necessitats bàsiques, viuen en habitacions, dificultat d'arrelament, els seus fills pateixen canvi constant d'escoles, manca de xarxa.
- Un altre col·lectiu és el de les dones que pateixen violència de gènere – que han de treure els seus fills de les escoles per la violència viscuda i han de començar de nou.
- I el que no podem oblidar és que els nens i les nenes són víctimes d'aquesta realitat. Tenen els pares que els ha tocat i la societat els esta privant d'uns drets, que els seus pares no els poden donar. Les ajudes de l'administració són limitades i les entitats els donen el que poden, però tampoc arriben a tot. Cap nen hauria d'estar en una situació irregular i privat dels seus drets.

4. Debat obert:

- Importància posar perspectiva infants a aquestes situacions de monomarentalitat en dificultats econòmiques i socials.
- Necessitats d'una Oficina jurídica de suport a aquestes mares.

Albert Frago:

- Perspectiva d'infància en la garantia de drets. Els infants han de poder accedir als drets coma subjecte de drets, no com a subsidiaris dels drets dels seus pares/mares.

 Ajuntament de Barcelona	Consell Municipal de Benestar Social	Curs 2021-2022
	Grup de Treball Igualtat d'Oportunitats en la Infància	23/02/2022
		9:30 a 11.30

Sònia Ruiz:

- Cal enfortir la xarxa comunitària, enxarxar les dones i poder millorar les seves vides per que les seves criatures estiguin molt millor.
- Una de les grans mancances de totes les famílies monomarentals és la vulnerabilitat econòmica – són dels col·lectius amb més pobresa. I especialment són pobres en temps. Poder compartir les cures i els treballs domèstics és essencial. Enfortir les xarxes comunitàries, l'habitatge.
- Són un exemple projectes com el “dones amunt” per l'empoderament de les dones més vulnerables de la ciutat...
- El més important és la qüestió de l'habitatge. També hi ha alguns elements en què la família monomarental aplica com a criteri en les decisions públiques d'habitatges i en aquest moment no està generalitzat. Per tant, criteris de monomarentalitat en el tema de l'habitatge, i també a l'hora de pensar els habitatges públics. La gran majoria dels pisos que s'estan gestionant des d'Hàbitat 3 són pisos per llars monomarentals.
- És important tenir especial cura quan parlem del tema de les habilitats marentals i parentals. Hi ha elements que són generals a totes les mares i hi ha aspectes que no són una qüestió de monomarentalitat sinó de totes les famílies (fills volguts o no volguts, capacitats parentals, etc.).
- Seria molt important poder capacitar, sensibilitzar, formar i donar habilitats al personal de les administracions públiques per entendre la situació d'aquestes famílies, d'aquestes criatures... evitar revictimitzacions, re-estigmatitzacions, violència institucional... que moltes vegades es donen per desconeixement.
- A nivell de dades, una altra font rellevant és el dossier de l'Ajuntament de Barcelona “El Gènere en xifres”

https://ajuntament.barcelona.cat/dones/sites/default/files/documentacio/el_genere_en_xifres_resumexecutiu.pdf

Marc Borràs

- Petites traves administratives generen grans violències en les persones en situació de vulnerabilitat. De vegades es pensa en fer lleis, però les traves administratives poden generar moltes dificultats.
- Un exemple és el tema del padró. Tenint en compte la mobilitat interurbana, sobre tot de les persones migrants i en situació d'exclusió residencial, que arriben a Catalunya i adquireixen un coneixement molt parcial del padró: coneixen els drets vinculats al padró però no coneixen l'obligació de l'administració d'empadronar. Moltes vegades el llogater que relloga fa de *stopper* cap a l'administració. La persona en situació irregular no arriba a la administració perquè el llogater li diu si li deixa empadronar o no, i el que li costarà d'extra a empadronar. Això fa que la persona no arribi a l'administració, i el fet de que li cobri un extra: les administracions haurien de donar informació clara i acompanyament clar per que les persones puguin empadronar-se.

Yolanda Burgueño:

 Ajuntament de Barcelona	Consell Municipal de Benestar Social	Curs 2021-2022
	Grup de Treball Igualtat d'Oportunitats en la Infància	23/02/2022
		9:30 a 11.30

- Des de les entitats també tenim un paper molt important en la connexió entre famílies. Coneixem a moltes persones en situacions similars i que no es coneixen. Hem posat en contacte a famílies que havien de llogar, i això es un paper de les entitats que es pot potenciar. Això també ajuda als infants perquè estan en un entorn protegit, entre infants, els dona seguretat... Fer el pont entre aquestes famílies, que se sentin segures, que puguin treballar, que s'han enfortit...
- Són molt útils els grups d'ajuda mútua de mares que treballen en diferents horaris i poden combinar la cura dels seus fills i filles. I sobre tot pensant en l'infant, perquè hi ha molts infants que han passat per molts pisos.
- En els temes dels papers de les famílies també hi ha moltes històries. I quan hi ha situacions molt similars, el servei jurídic de la Fundació han quedat varies famílies per temes similars. I això facilita també que no se sentin úniques, que vegin que els seus problemes són compartits per moltes altres famílies.

Veronica Santoro

- Cal centrar les propostes en les perspectives de drets a les dones, en relació a discriminacions indirectes que afecten molt més a les dones. O també temes d'auto cura, conciliació, pobresa de temps.. i cercar serveis que promoguin l'autocura de les dones.
- Es especialment enriquidora la perspectiva interseccional, centrada en el tema de la pobresa i la immigració.
- També seria interessant indagar totes aquestes noves maternitats monomarentals, volgudes i des de l'apoderament, per visibilitzar-les i treballar-les. Per donar resposta i per treballar els prejudicis i els estereotips entorn a les famílies monomarentals. Treballar només des de la mancança sinó també des de la fortalesa i l'apoderament.

5. Tancament i properes passes

Possibles escenaris de continuïtat:

- **Escenari 1:** Fer sessió "extra" el març per parlar sobre els recursos d'atenció a les famílies monomarentals i els reptes de millora (17 vots a favor)
- **Escenari 2:** dedicar la propera sessió a recursos d'atenció a les famílies monomarentals "corre el calendari" una sessió i es tanca el curs al setembre (2 vots a favor)
- **Escenari 3:** no fer cap sessió més sobre famílies monomarentals i seguim el calendari previst (cap vot a favor)

Es decideix per majoria l'escenari 1. Des de la coordinació del grup es proposarà data per a la sessió extra el mes de març.